

De ZZP'er en het spookbeeld van de ouderdomsarmoede

Vroeger was alles beter, zelfs de toekomst. Van ZZP'ers en gepayrolde flexwerkers had nog niemand gehoord. Je had werkgevers, en je had werknemers, en die laatsten werkten een leven lang voor dezelfde baas; een leven lang vakantiegeld en verzekerd tegen ziekte en ander malheur; een leven lang vooruitzicht op een waardevast pensioen. Zo was het, en dat het zo was, was vanzelfsprekend.

Tegen de tijd dat u, het was eind jaren negentig, uw vaste baan opzegde – nou ja, het einde was sowieso nabij zei uw baas, en dan kun je maar beter zelf springen – en ZZP'er werd, was dat al minder het geval. Maar u maakte zich er niet druk om. De toekomst, ach, die kon wachten. Het geld was weliswaar te weinig om van te sparen, te weinig ook om een arbeidsongeschiktheidsverzekering van te betalen, op verjaarsfeestjes echter was u heer en meester; *u* was geen duffe kantoorklerk, nee, *u* ging uw eigen weg.

Maar de laatste jaren komt u op diezelfde feestjes steeds vaker collega-rebellen tegen. Het bevalt u niets. En dan op een ochtend ziet u plotseling dat Duralex-glaasje voor u, het kunstgebit van uw opa in troebel water, het buisje Steradent bruistabletten, en vraagt u zich af hoe het verder moet. Van het kleine beetje pensioen dat u ooit vergaarde kan een zwerver nog niet rondkomen.

U leest dat er inmiddels een miljoen ZZP'ers zijn, en dat het door u komt dat de AOW onbetaalbaar dreigt te worden, want u draagt te weinig sociale lasten af, bent een parasiet. U leest dat de pensioenleeftijd wordt gekoppeld aan de gemiddelde levensverwachting, en dat deze aanzienlijk zal stijgen. Het is maar te hopen dat de gezondheidszorg instort, grapt u op weer zo'n verjaarsfeestje, dan kunnen we eerder met pensioen. Die hogere leeftijdsgrens komt u sowieso absurd voor, u weet niet beter dan dat een werkloze zestigplusser nergens emplooi vindt. U krijgt een visioen van een leger hoogbejaarde dagloners die elkaar op leven en dood de laatste kruimels werk uit de mond stoten. Plotseling heeft u een toekomst. U schrikt.

Het is wat de Duitse filmmaakster Eva Schötteldreier overkwam. In de documentaire *Heute jung - morgen arm - Was wird aus unserer Rente?* Ging ze op onderzoek uit in Duitsland, Zwitserland en Nederland; dreigt opnieuw ouderdomsarmoede? Ter geruststelling: volgens haar valt het in Nederland heus mee. Dus wie toch nog een beetje rustig wilt slapen: kijken.